

Objaśnienia wartości przyjętych do Projektu Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Golina na lata 2016-2019

Do opracowania WPF wykorzystano dane historyczne, dotyczące wykonania dochodów i wydatków budżetu w latach 2013, 2014 oraz wykonanie za 3 kwartały roku 2015, na podstawie którego dokonano aproksymacji wykonania za rok 2016. Wykorzystano także założenia makroekonomiczne przyjęte do projektu budżetu państwa, informacje o faktach z zakresu gospodarki finansowej, a także wiedzę o planowanych zamierzeniach, wynikających z różnych dokumentów, obowiązujących na terenie Gminy. Kolumnę "plan na 2015 rok" w załączniku nr 1 wypełniono na podstawie planu na dzień 30.10.2015r.

1. Prognoza dochodów budżetu

1.1 Dochody bieżące

Dla sporządzenia trafnej prognozy dochodów bieżących istotne jest uwzględnienie ich struktury, jako że przyjęto różne stawki wzrostu dla poszczególnych grup dochodów.

I tak:

1) dochody z tytułu podatków i opłat z wyłączeniem udziałów gmin w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa (tj. dział 756 z wyłączeniem rozdziału 75621): przy prognozowaniu dochodów z w/w tytułu przyjęto wzrosty wynikające z przewidywanych zmian stawek podatkowych i podstawy opodatkowania (tj. na podstawie przedłożonych Radzie projektów uchwał stawka podatku rolnego). Dane dla roku 2016 przyjęto na podstawie projektów uchwał oraz przewidywanego wykonania roku 2015. Przewiduje się wpływy z podatków na poziomie o 8% wyższym niż w roku 2015. Wzrost dochodów z tyt. podatku od środków transportowych jest spowodowany zarejestrowaniem nowego podatnika, tak jak wzrosty dochodów z tytułu podatku od nieruchomości. Wpływy z tytułu opłat za zajęcie pa drogowego zaplanowano na podstawie wykonania na 30.09.2015r. W rozdziale 75095 §0950 zaplanowano zwrot podatku VAT w związku z budową hali widowiskowo-sportowej.

W roku 2016 planuje się jest podniesienie stawek opłat za zagospodarowanie odpadów w związku z koniecznością zrównoważenia dochodów z tytułu opłat i wydatków na zagospodarowanie odpadów.

2) udziały gmin w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa (rozdział 75621): dane na rok 2016 przyjęto na podstawie pisma Ministra Finansów nr ST3/4750.4750.132.2015 z dnia 19.10.1 Plan na rok 2016 stanowi 108,24% planu na rok 2015, kwotowo różnica *in plus* wynosi 502.466 zł. Dla lat 2016-2019 przyjęto wzrost udziałów na poziomie 103% rok do roku, zakładając wzrost PKB i wynagrodzeń na poziomie 3%.

3) subwencje (dział 758): dane na rok 2016 przyjęto na podstawie pisma Ministra Finansów nr ST3/4750/132/2015 z dnia 19.10.2015r. Kwotowo subwencje na rok 2016 są wyższe od planowanych w roku 2015 o 587.500 zł, niemniej dla lat 2016-2019, w oparciu o dane o ilości dzieci w Gminie, przyjęto dalszy spadek subwencji w roku 2017-o 3%, 2018-o 2%, w roku 2019-o 1%.

4) pozostałe dochody: w grupie tej mieszczą się głównie dotacje na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej i zadania własne gminy. Dane na rok 2015 przyjęto zgodnie z planem przekazanym przez Wojewodę Wielkopolskiego pismem FB.I-3110.5.2015.8 z dnia 22.10.2015r. oraz planem przekazanym przez Krajowe Biuro Wyborcze pismem DKN-421-13/14 z dnia 23.09.2014r.

Kwoty te są znacząco niższe od przewidywanego wykonania roku 2015 i lat wcześniejszych, ponieważ kwoty dotacji są zwiększane w trakcie roku budżetowego.

Dla lat 2020-2025 przyjęto dochody bieżące na poziomie prognozy na rok 2019 uznając, że prognozowanie na tak odległe okresy jest obarczone dużym ryzykiem błędu.

1.2 Dochody majątkowe

W roku 2016 zaplanowano dochody z tytułu pozyskania dofinansowania na budowę hali widowiskowo-sportowej w Golinie w łącznej kwocie 3,3 mln zł (*vide* objaśnienia pt. 2.2) oraz sprzedaży majątku.

2. Prognoza wydatków budżetu

2.1 Wydatki bieżące (bez odsetek i prowizji od kredytów i pożyczek):

Dla planowania i prognozowania wydatków bieżących uwzględniono makroekonomiczne wskaźniki wzrostu cen i usług na rok 2016 na poziomie 101,0%, na lata 2017-2019 - 102%, mimo występującej wpaździerniku 2015r. deflacji na poziomie 0,7%).

Począwszy od roku 2011 obowiązuje art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, z którego wynika, że na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki. Powyższe nakłada na jednostkę samorządu terytorialnego obowiązek takiego gospodarowania finansami, jakie zapewni realizację równowagi pomiędzy bieżącymi dochodami a bieżącymi wydatkami.

Przyjęte założenia odnośnie wzrostu dochodów bieżących w latach 2016-2019 determinują w znacznym stopniu bieżące wydatki.

I tak - ze względu na przyjęcie na lata 2016-2019 malejących dochodów z tytułu subwencji - nie prognozuje się wzrostu wynagrodzeń w oświacie.

Plan wydatków na rok 2016 na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej i zadań własnych jest niższy od przewidywanego wykonania roku 2015 o 590,29 tys. zł (co wynika z przyjętego trybu zwiększania bądź przyznawania dotacji w trakcie roku budżetowego) - tym samym planowane na rok 2016 wydatki są niższe niż przewidywane wykonanie roku 2015. Analogicznie, plan dotacji na zadania własne (paragrafy 2030, 2040 i 2310) jest niższy o 720,07 tys. zł. W/w fakty i założenia powodują, że dynamika wydatków bieżących roku 2016 w stosunku do przewidywanego wykonania roku 2015 wynosi 99,89%.

Ograniczono planowane wydatki na zakupy towarów i usług do poziomu wykonania roku 2015 bądź z minimalnym wzrostem rzędu 101-102%, proporcjonalnie do prognozowanego wzrostu dochodów bieżących.

Planowana dynamika wzrostu dochodów bieżących i wydatków bieżących w latach 2015-2019 przedstawia się następująco:

w tys. zł	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017	Plan 2018	Plan 2019
Planowane dochody bieżące	30 418,61	31 726,37	32 435,00	32 980,00	33 490,00
% wzrostu dochodów bieżących	x	104,30%	102,23%	101,68%	101,55%
Planowane wydatki bieżące	29 842,79	29 809,30	30 190,00	30 250,00	30 330,00
% wzrostu wydatków bieżących	x	99,89%	101,28%	100,20%	100,26%

Do utworzenia prognozy wydatków bieżących na lata 2016-2019 jako punkt wyjścia przyjęto plan na rok 2015 i wzrost wydatków rzędu 102%, przy utrzymaniu poziomu wynagrodzeń na niezmiennym poziomie. Zwiększenie wydatków bieżących będzie możliwe pod warunkiem zwiększenia bieżących dochodów, co wiąże się głównie ze wzrostem stawek podatkowych oraz bardziej dynamicznym niż obecnie rozwojem gospodarczym kraju, który przyniesie wzrost dochodów z tytułu udziałów w podatku dochodowym. Przy porównywaniu poszczególnych lat należy uwzględnić fakt, że dane za rok 2015 dotyczą planu na dzień 30.09. (plan dochodów bieżących na 30.10 wynosi 30 754,92 tys. zł). Dochody bieżące w roku 2016 powiększono dodatkowo o 0,9 mln zł z tytułu zwrotu VAT - *vide* objaśnienia pt. 2.2).

Istotną częścią wydatków bieżących w Gminie Golina są wydatki w działach 801 *Oświata i wychowanie* i 854 *Edukacyjna opieka wychowawcza*. Wydatki w tych działach stanowiły w roku 2008 - 49,7% wydatków bieżących ogółem; w roku 2016 - stanowiąc będą 57,6%. Równocześnie udział subwencji oświatowej w finansowaniu tych wydatków spadł z 74,9% w roku 2008 do 55,1% w roku 2016 .

Oznacza to konieczność uzupełnienia wydatków ze środków własnych, przy czym ze względu na kwoty wydatków w oświacie - wzrost o 1% oznacza wartościowo wzrost o ok. 154 tys. zł. Aby pokryć taki wzrost niezbędny jest np. wzrost podatku rolego o 30% lub podatku od nieruchomości o 7%. Nadmienić także należy, że wydatki w roku 2015 i 2016 pokrywają wzrost wynagrodzeń, natomiast wydatki rzeczowe na zakup materiałów, usług i remonty zapewniają na minimalnym poziomie, który w latach kolejnych będzie niewystarczający (zajdzie w końcu konieczność podstawowych remontów czy wymiany zużytego sprzętu). W opisanej wyżej sytuacji, gdy wielkość subwencji zależy od ilości uczniów (która wykazuje od lat tendencję malejącą) - nieunikniona wydaje się konieczność redukcji zatrudnienia w oświacie. Pozwoli to ograniczyć wydatki na wynagrodzenia i przeznaczyć większe kwoty na bieżące utrzymanie szkół i przedszkola. Opisana wyżej sytuacja ma miejsce od 12 lat i pogarsza się każdego roku.

	Rok 2008	Rok 2016	Zmiana +/-	Zmiana w %
Dochody bieżące	24 426 238	31 726 373	7 300 135	129,89%
w tym subwencja oświatowa	8 189 453	8 510 556	321 103	103,92%
Wydatki bieżące	21 995 291	26 809 298	4 814 007	121,89%
w tym w dz. 801 i 854	10 928 126	15 434 524	4 506 398	141,24%
Spląty kredytów	1 249 055	1 469 000	219 945	117,61%
Stosunek splat kredytów do dochodów bież.	5,11%	4,63%	-0,48%	x
Wydatki majątkowe	2 662 567	3 961 074	1 298 507	148,77%
Udział wydatków majątkowych w dochodach b	10,90%	14,77%	3,87%	x

Powyższe zestawienie obrazuje zmiany, jakie zaszły w ostatnich latach w strukturze wydatków. Jak widać tempo wzrostu bieżących dochodów (w tym w szczególności subwencji oświatowej), jest niższe niż tempo wzrostu bieżących wydatków, w szczególności niż tempo wzrostu wydatków na oświatę. Oznacza to, że coraz mniejsza część dochodów bieżących może być przeznaczana na spląty kredytów i wydatki majątkowe. W celu powstrzymania tej tendencji niezbędne jest ciągłe ograniczanie wzrostu bieżących wydatków i wzrost dochodów bieżących na skutek podnoszenia stawek podatkowych oraz poszukiwania nowych źródeł dochodów.

Na uwagę zasługuje fakt, że ponad 70% wydatków w działach 801 i 854 stanowią wydatki na wynagrodzenia i pochodne. Oznacza to postępującą degradację majątku i brak środków na remonty i doposażenie szkół.

2.2 Wydatki majątkowe:

Ze względu na znaczne obciążenie wydatkami bieżącymi i malejącymi wpływami z subwencji i udziałów w podatku dochodowym, środki, jakie gmina może przeznaczyć na wydatki majątkowe są bardzo ograniczone. Na rok 2016 planuje się wydatki w łącznej kwocie 3. 961.073,62 zł, przy czym kwota 131.073,62 zł dotyczy wydatków majątkowych realizowanych w ramach funduszu sołeckiego. Jedyna planowana inwestycja to przedsięwzięcie "Budowa przyszkolnej hali widowiskowo-sportowej w Golinie".

Łączna wartość wyniesie 7.330.000 mln zł, wydatki w roku 2015 - 500 tys., w roku 2016 - 3.830.000 mln zł, (budynek hali), a w roku 2017 - 3 mln zł (zagospodarowanie terenu, w tym budowa boisk).

W roku 2014 poniesiono koszty związane z przystosowaniem projektu do wymogów hali pasywnej.

Oprócz środków własnych, Gmina zamierza pozyskać na w/w zadanie dofinansowanie z Ministerstwa Sportu w kwocie 1,0 mln zł, zwrot podatku VAT w kwocie 1,6 mln zł. Planuje się, że pozyskane środki wpły do budżetu w latach 2016-2017.

Na pozostałą część wydatków planuje się zaciągnięcie kredytu (3,9 mln zł) oraz środki własne.

3. Prognoza przychodów i rozchodów budżetu, wskaźniki zadłużenia.

Dotychczasowe zadłużenie i planowane spłaty kształtują się następująco:

Rok	Kwota długu na 31.12.	Spłata	Przychody	Środki na inwestycje	Koszty odsetkowe
2015	8 285 125	1 389 500	3 000 000	3 181 275	220 000
2016	6 815 625	1 469 500	0	5 000 000	284 900
2017	6 815 625	1 469 500	1 844 000	2 000 000	300 000
2018	7 190 625	1 550 000	0	100 000	231 000
2019	5 640 625	1 650 000	0	0	162 000
2020	3 990 625	1 350 000	0	300 000	101 000
2021	2 640 625	1 450 000	0	200 000	39 000
2022	1 190 625	1 190 625	0	459 375	10 000
2023	0	0	0	0	0

Powyższa tabela przedstawia dane na podstawie uchwały WPF uchwalonej pierwotnie na lata 2015-2022. Plan zakładał w/w kwoty na inwestycje oraz nadwyżkę budżetową na spłaty kredytów.

Zaciągnięcie nowych kredytów w roku 2016 - 2 452 500 i w roku 2017 - 1 469 500 zł spowoduje następujące zmiany:

Rok	Kwota długu na 31.12.	Spłata	Środki na inwestycje	Koszty odsetkowe
2016	5 323 625	1 469 500	3 961 074	284 900
2017	5 323 625	1 469 500	3 245 000	300 000
2018	3 974 125	1 349 500	1 410 500	231 000
2019	2 904 625	1 069 500	2 080 500	162 000
2020	2 200 000	704 625	1 945 375	101 000
2021	1 200 000	1 000 000	1 650 000	39 000
2022	200 000	1 000 000	1 650 000	10 000
2023	180 000	20 000	2 450 000	10 000

Taki plan spłat zadłużenia pozwala na spełnienie przepisu art. 243 ustawy o finansach publicznych tj. kwoty spłat nie przekroczą dopuszczalnego, maksymalnego wskaźnika spłaty zobowiązań, równocześnie minimalizując koszty odsetkowe. Do obliczenia wysokości odsetek przyjęto aktualnie obowiązującą stawkę WIBOR.

Istnieje oczywiście możliwość rozłożenia spłat zadłużenia na dłuższy okres czasu - dałoby to możliwość przeznaczenia większych środków na inwestycje, ale równocześnie podniosło koszty obsługi długu w poszczególnych latach.

Wskaźniki zadłużenia do dochodów, spłaty zobowiązań do dochodów wg art. 243 ustawy o finansach publicznych przedstawia Załącznik nr 1 do projektu WPF. Jak wynika z Załącznika nr 1, relacja o której mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych jest spełniona dla lat 2016-2023.

Na wartość maksymalnego dopuszczalnego wskaźnika zadłużenia, obowiązującego od roku 2014, wpływa różnica pomiędzy dochodami bieżącymi oraz dochodami ze sprzedaży majątku a wydatkami bieżącymi, w stosunku do dochodów ogółem.

Dla Gminy Golina wskaźnik ten kształtuje się na niskim poziomie - dla roku 2016 - 7,34%, 2017 - 6,00%, 2018 - 5,51%, 2019 - 7,37%, 2020 - 5,51%, 2021 - 8,60%, 2022 - 8,50%, 2023-8,04%, podczas gdy planowana relacja spłaty zobowiązań do prognozowanych dochodów w tych latach wynosi dla roku 2016 - 5,14%, 2017 - 5,93%, 2018 - 5,48%, 2019 - 4,26, 2020 - 3,05%, 2021 - 3,72%, 2022 - 3,62%, 2023 0,68%.

Konieczność spłaty nowych kredytów, zaciągniętych na budowę hali ogranicza możliwości inwestycyjne Gminy w latach 2017-2022, co skutkuje obniżaniem w kolejnych latach dopuszczalnego wskaźnika spłaty zobowiązań.

W roku 2013 Gmina Golina udzieliła poręczenia pożyczki zaciągniętej przez Miejski Zakład Gospodarowania Odpadami Komunalnymi sp. z o.o. w Koninie, udzielonej przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Poręczenie w łącznej kwocie 2.636.918,56 zł obejmuje spłatę rat kapitałowych i odsetek w latach 2017-2036.

Kwoty poręczeń w całym okresie kształtują się następująco:

L.p.	Rok	Kwota poręczenia w zł	w tym kwota kapitału w zł	w tym roczna spłata odsetek w zł
1	2	3	4	5
1	2017	164 214,19	97 348,16	66 866,03
2	2018	160 807,01	97 348,16	63 458,85
3	2019	157 399,82	97 348,16	60 051,66
4	2020	153 992,63	97 348,16	56 644,47
5	2021	150 585,45	97 348,16	53 237,29
6	2022	147 178,26	97 348,16	49 830,10
7	2023	143 771,08	97 348,16	46 422,92
8	2024	140 363,89	97 348,16	43 015,73
9	2025	136 956,71	97 348,16	39 608,55
10	2026	133 549,52	97 348,16	36 201,36
11	2027	130 142,34	97 348,16	32 794,18
12	2028	126 735,15	97 348,16	29 386,99
13	2029	123 327,96	97 348,16	25 979,80
14	2030	119 920,78	97 348,16	22 572,62
15	2031	116 513,59	97 348,16	19 165,43
16	2032	113 106,41	97 348,16	15 758,25
17	2033	109 699,22	97 348,16	12 351,06
18	2034	106 292,04	97 348,16	8 943,88
19	2035	102 884,85	97 348,16	5 536,69
20	2036	99 477,66	97 348,16	2 129,50
	Razem	2 636 918,56	1 946 963,20	689 955,36